

POGOVOR S ŠTUDENTOMA IZ AFRIKE

Spoznajte Namibijo!

Teden od 21. do 28. marca je teden mladinske solidarnosti z osvobodilnimi gibanji. Pogovarjala sem se z Aaronom Vezapute Vazeu in Gersonom Vjaripi Tjihenuom iz Namibije, ki že drugo leto študira pri nas.

Kakšna je pot do študija v tujini? Povedala sta, da je sodelovanje s sosednjimi državami, ko si še v Namibiji, otežko-

si tako lahko pridobiš osnovnošolsko in srednjo izobrazbo. Kdor pa se želi naprej izobraževati, ga pošljejo v Lusako, kjer so organizirane predvsem višje in visoke šole.

Ce želiš študirati v tujini, sta povedala naša sogovornika, prosiš vodstvo SWAPO ali pa to predlagajo oni na podlagi različnih meril. Največ zanima-

Zanimala me je njuna življenjska zgodba. Aaron Vezapute Vazeu je bil rojen leta 1956. Njegov pokojni oče je bil kmet, mati pa delavka. Ima 12 bratov in sester. Osnovno šolo je delal na treh različnih koncih, triletno srednjo šolo pa je končal v Okakarakiju. V letu 1976/77 je delal v vladinem oddelku za vprašanja voda v Namibiji. Leta 1975 je postal član SWAPO in konec leta 1977 je zapustil Namibijo. Preko Botsvane je odšel v Zambijo. Avgusta 1980 se je znašel v Lusaki, kjer je do leta 1981 študiral ekonomijo. Lani je prišel v Ljubljano, kjer študira upravljanje podjetij v javni lasti, ekonomijo in slovenščino.

Gerson Vjaripi Tjihenua se je rodil leta 1954. Oče je bil kmet, mati pa delavka. Osnovno šolo je končal v kraju Otjinene, srednjo pa v Augustiniumu. Leta 1974 se je priključil SWAPO. Konec leta 1976 se je vrnil v domači kraj kot učitelj biologije in angleščine. Od leta 1977 je v glavnem mestu dopisno študiral sociologijo in javno upravo. V začetku leta 1978 je odšel na delo v rudnik urana Rössing, kjer je ostal eno leto. Konec leta 1978 je zbežal iz Namibije v Lusako. Prvo leto je študiral ekonomijo, drugo leto pa politične znanosti. V Ljubljani študira ekonomijo in slovenščino.

Naš pogovor v mešanici slovenščine in angleščine sem zaključila z vprašanjem: Kako naprej?

Nasmejana sta mi našela: študij, slovenščina, sodelovanje z osnovno organizacijo mladine v krajevni skupnosti Brinje na kulturnem in športnem področju, vključitev nove skupine, ki je prišla pred dobrim mesecem v Ljubljano, in še in še... Po končanem študiju se bosta vrnila in delala na tistih področjih, kjer bosta najbolj potrebna SWAPO.

Izrazila sta željo, da bi v času, dokler je skupina v Ljubljani, navezali stike z mladimi in tako podrobneje spoznali našo republiko ter življenje in navede ljudi.

MOJCA SLOVENC

NAŠEGA OBČANA POZNA VES SVET

30 Avsenikovih let

Te dni praznuje 30 letnico delovanja ansambel bratov Avsenik. Ansambel je zaslovel doma in v tujini, v treh desetletjih je posnel več kot petnajst milijonov plošč.

»Bolj skromni so bili naši začetki«, se je na tiskovni konferenci spominjal Slavko Avsenik, ki je mimogrede povedano naš občan. Najprej so igrali na veselnicah, tudi v Savljah, kjer je Slavko delal v Tonosi, za male denarje, celo s sponosno harmoniko. Kasneje so posneli nekaj viž, ki so jih predvajali na radiju Celovec. Tam jih je slišal nemški menažer in tako se je začela njihova strma pot navzgor, saj so zvoki njihovih polk in valčkov bili kaj hitro sprejeti v Avstriji, Nemčiji itd.

A kaj bi naštevali njihove uspehe: 6.000 koncertov, nagrado »Oskar«, ki jim jo je dodelila žirija zahodnoevropskih glasbenih hiš, da bi njihove plošče postavljene ena na drugo bile visoke kot sedem Triglavov, da so samo v Jugoslaviji prodali pol milijona plošč, kar je svojevrsten rekord in še in še... Omenimo le še to, da ansambel del svojih dohodkov namenja tudi za humanitarne namene.

Ob tridesetletnici so Avseniki organizirali »gala« koncert na Bledu. Mimogrede, Blejci so morali za njihov nastop akustično urediti veliko športno dvorano, ki je bila polna do zadnjega kotička, se pravi, da se je vanjo stlačilo kakih pet tisoč ljudi. Med njimi so bili tudi najvidnejši predstavniki našega družbenopolitičnega življenja, pa kakih sto tujih novinarjev, ki so prišli z vseh vetrov, da bi zabeležili to enkratno doživet-

je. Napovedovalka Nataša Dolenc, ki je napovedovala in prevajala v nemščino, je našla nič manj kot 16 imen nemških časopisov in revij.

Avseniki so pripravili za jubilejni koncert več novosti, ki sta jih v venček spletla Vinko Šimek in napovedovalec Teo Lipicar, vmes pa se je na odru zvrstila še vrsta (v Nemčiji in Avstriji) znanih imen napovedovalcev, direktorjev založniških hiš, itd., ki so Avsenikom prinesli svoja darila in čestitke.

Najbolj slovesen trenutek je bil, ko jim je Matjaž Krmecl, republiški sekretar za znanost in kulturo, izročil državno odlikovanje – red zaslug za narod s srebrno zvezdo. Direktor nemške firme Teldec, ki izdaja njihove plošče, jim je prinesel kar dve zlati plošči, eno so dobili od domačega »Heli-dona«, pa še priznanje Turistične zveze Slovenije, plaketo občine Radovljica in plaketo gasilskega društva iz Begunj, ključ mesta Cleveland iz ZDA ter darilo in čestitke Denisa Ekarda, člana ameriškega kongresa slovenskega rodu... Na koncu je bil oder poln priznanj in daril, tako da je moral priljubljeni Franc Košir med izvajanjem svoje »biciklistične točke« pošteno paziti, da ni česa prevrnil. No, vse se je srečno in veselo končalo, po skoraj štiriurnem muziciranju razploženega ansambla, ki je že koj na začetku pošteno ogrel občinstvo, tako da niti ni čutilo mraza v nezakurjeni dorani, v kateri je pozimi drsališče...

A. DVORŽAK

NAMIBIJA

Namibija leži na skrajnem jugozahodnem delu afriške celine. Na severu meji na Angolo, na severovzhodu na Zambijo, na vzhodu na Botsvano in Južnoafriško republiko. Meri 824.000 kvad. kilometrov. Prebivalcev je nekoliko manj kot 2 milijona. Ime Namibija izhaja iz puščave Namib. Leta 1884 je Nemčija proglasila Namibijo za svojo kolonijo. Po prvi svetovni vojni je Namibija prišla pod upravo Lige narodov, predhodnice Organizacije združenih narodov, ki pa je upravo zaupala Južnoafriški republiki, ki je v Namibiji uvedla kruto in brezobzirno politiko apartheida.

SWAPO

SWAPO (South-West Africa Peoples Organisation – organizacija ljudstva jugozahodne Afrike) je nastala iz posameznih političnih skupin, ki so vodile narodno-osvobodilni boj v Namibiji. Večina se je 19. aprila 1960 združila v SWAPO, ki je kot predstavnik namibijskega ljudstva začel organiziran boj proti politiki Južnoafriške republike. Leta 1973 je generalna skupščina Združenih narodov priznala SWAPO za edinega in zakonitega predstavnika namibijskega ljudstva.

Aron Vezapute Vazeu

Gerson Vjaripi Tjihenua

čeno zaradi političnega in vojaškega pritiska. Ko pa begunci SWAPO prestopijo mejo, jim pomagajo sosednje države, med njimi najbolj Angola, Botswana in Zambija. Namestiti jih v enega izmed številnih kampov SWAPO. Kampi so dobro organizirani, saj imajo osnovne šole, bolnišnice, otroške vrtnice, delavnice. Večina Namibijscev dela na poljih ali pa se odloči za urjenje v armadi SWAPO. V Zambiji in Angoli

nja je za študij tehnike, Namibijski pa v tujini študirajo tudi pravo, ekonomijo, agronomijo in medicino – vsepovsod v svetu: v Jugoslaviji, Indiji, Veliki Britaniji, Sovjetski zvezi, Franciji... Študiranje v tujini jim omogočajo Organizacije združenih narodov, Mednarodna organizacija dela, pa tudi vlade posameznih držav.

Njuna skupina je prišla v Jugoslavijo leta 1982 in pet jih je prišlo v Slovenijo.

JOŽE VUK:

»Informacije so vedno dobrodošle«

Jože Vuk je predsednik komisije za informiranje v krajevni skupnosti 7. september. Kaj pa dela ta komisija in ali jo sploh potrebujemo, se bodo vprašali nekateri.

Pa smo sklenili Jožeta Vuka, sicer tajnika Inštituta za anesteziologijo pri Kliničnem centru v Ljubljani, temeljito izprašati o delu in pomenu komisije, ki jo vodi.

Najprej mi je povedal, da se je na Glinškovo ploščad 20

preselil pred dvema letoma. Sprva seveda v krajevni skupnosti ni sodeloval, ker niti ni vedel, kje je njen sedež. A ker je bil v hišnem svetu kar aktiven, so ga kmalu odkrili in ga zaprosili, če bi bil pripravljen delati še v krajevni skupnosti. In je pristal, ker je prepričan, da je treba za svoj ožji okoliš tudi kaj storiti, če hošoš, da se kaj premakne na bolje. Na živce mu grede ljudje, ki sosesko pri Ruskem carju kar naprej kritizirajo, ko pa je treba kaj storiti – na primer samo sodelovati pri čiščenju okolja, jih nikjer ni!

Od lani je predsednik komisije za informiranje, ki šteje 10 članov. Vsi skupaj skrbijo zato, da bi bil vsak posameznik informiran o delu, načrtih in tednih krajevne skupnosti. Tako je ta komisija že 1981 leta izdala prva štiri glasila (oziroma dva lista velika kot pisarniški papir, kjer so prebivalce seznanili o tem in onem – kar je bilo pač tisti hip najpomembnejše v krajevni skupnosti. Leta 1982 so izdali informacije le dvakrat, letos pa bodo prva obvestila dobila vsa gospodinjstva pred ali pa malo po prvomajskih praznikih. In kaj so v njih zapisali? Predvsem, kaj se je lani najpomembnejšega zgodilo na tem koncu Bežigrada in kaj namestavljajo letos. Vse prebivalce pa so tudi povabili k sodelovanju. Vsakič natisnejo 1500 izvodov in potem jih navadno mladinci in mladinke razdelijo po vseh nabiralnikih.

PREMALO SE POZNAMO

Jože Vuk pravi, da se prebivalci KS 7. september premalo poznajo med sabo. To se mu zdi po eni strani razumljivo, saj so v soseski v glavnem mlade družine, ki imajo veliko dela in skrbi z naraščanjem. Sedaj pa še nov delovni čas, ko pride večina kasneje domov, zato se še manj zanimajo za delo v krajevni skupnosti. Pa to ni prav, saj upokojenci ne morejo prav vse prevzeti na svoja pleča, pa tudi z vsemi problemi, ki tarejo mlade družine, niso sez-

nanjeni. Zato vabi vse, ki so pripravljeni delati v krajevni skupnosti, da se tam oglasijo. Saj ni treba veliko delati, zadovoljni bi bili, če bi vsak le eno uro na mesec.

Ljudje nad marsičem nergajo. Včasih upravičeno, včasih tudi ne, saj mnogokrat ne vedo, kaj ima krajevna skupnost sploh v načrtu. Zato prosijo vse, ki so že ali pa še bodo dobili informacije o delu krajevne skupnosti v nabiralnike, da jo tudi preberejo.

Sploh pa se po hišah marsikaj dogaja, kar nikoli ne pride na dan. V njihovi stolpnici je 30 najemnih in 23 lastniških stanovanj. Kar v osmih ali devetih lastniških stanovanjih ne stanujejo lastniki, ampak podnajemniki, ki krepko plačujejo za bivanje v tujem domu; lastniki pa neobdavčeno prejemajo lepo rento. Zakaj tako?

Še huje je, da po mnogih blokkih tudi v KS 7. september nosilci stanovanjske pravice oddajajo najemniška stanovanja, sami pa živijo v lastnih hišah ali lastniških stanovanjih. Nekateri so še tako nesramni, da poberejo od podnajemnikov mastne denarce, sami pa niti stanarine ne plačujejo...

»Vidite o vsem tem, bi lahko pisali v krajevnih informacijah, če bi bili ljudje bolj pripravljeni sodelovati. Skrajni čas je, da naredimo red tudi na stanovanjskem področju, ker na tisoče ljudi nima tistega najosnovnejšega za življenje – strehe nad glavo«, je poudaril Jože Vuk.

N. Ž.

TRGOVINICE V ZASEBNI LASTI

»Privatniki« povečujejo ponudbo blaga

V Sloveniji imamo okoli 170 trgovinic v zasebni lasti, od tega jih je sedem, če štejemo te tiste, v katerih prodajajo sadje in zelenjavo, v naši občini. Kako potrebne so te trgovine in kioski najbrž ni treba posebej pojasnjevati in vsak, ki je že kdaj kupoval v njih tudi ve, da imajo zelo pestro izbiro sadja in zelenjave, ki je največkrat celo bolj kvalitetna kot pa ona, ki jo lahko kupimo v samopostrežnih trgovinah.

»Naša občina se je hitro razvijala in stanovanjska gradnja v letih 1976 do 1980 je bila izjemno obsežna. Vendar pa smo gradili le »spalne soseske«, v katerih največkrat ni bilo niti kioska s časopisi; kaj šele trgovine. Če smo hoteli urediti ponudbo in zadovoljiti prebivalce smo, v soglasju s krajevnimi skupnostmi, morali vzpodbuditi zasebni sektor, nam je dejal Kosta Bizjak, podpredsednik izvršnega sveta obč. skupščine zadolžen za gospodarstvo.

»Privatniki« so se kaj hitro znašli in postavili kioske v tiste soseske, kjer je bil problem preskrbe najbolj pereč. Krajanom so ponudili različno sadje, kvalitetno zelenjavo in nekateri tudi stekleničene sokove in konzerve. Čeprav v večini primerov niso nič cenejši kot družbeni sektor, so si pridobili zaradi dobre kvalitete ponujenega blaga širok krog kupcev. Razen dveh, ki imata lokale v zgradbah, imajo vsi kioske. In čeprav jih je že sedem ali osem, bi lahko njih število še raslo, saj je popraševanja po kvalitetnem blagu vedno dovolj. Povečanje števila zasebnih prodajalnih pa je tudi v skladu z občinsko obrtniško politiko, saj želimo za

Bežigradom čimbolj vzpodbuditi razvoj samostojnega osebnega dela, zlasti storitvene dejavnosti, ki še vedno zaostajajo za potrebami občanov.

In kdo so naši »trgovci«? Po priimkih sodeč, bi lahko sklepali, da gre za posamezne družine, a to je le videz. Vsak izmed njih ima svoje prodajno mesto in enako kot ostali se mora truditi, da nabavi čimboljše blago. Med zadnjimi ki so odprli trgovino v občini, je Marija GEC. Prodajalno je našla v soseski BS-3 na Hošiminovi številka 5.

Kar težko je najti lokal Gecove, a kdor ga najde postane njega stalna stranka. Ker je šele začela, je tudi nekoliko cenejša kot ostali, še zlasti če jo primerjamo z

družbenim sektorjem.

»Enajst let sem bila blagajničarka v marketu Emone. Prijatelji so me nagovarjali, naj odprem lastno trgovino. Sami so že imeli kioske in zaupala sem njihovim besedam. Posodila so mi nekaj denarja, dobila sem kredit, nekaj sem imela lastnih prihrankov in tako sem kupila teh 27 kvadratnih metrov lokala. Ker sem šele začela je promet skromen, a se iz dneva v dan veča.

Preskrbujem se v »Emoni«, v istem skladišču kot vse druge zelenjavne trgovine v Ljubljani. A da imam takšno blago kot je na policah moram vsako jutro že ob petih biti v skladišču, preložiti veliko gajbic in izbrati najboljše. Če bi blago naročala po telefonu,

kot je to običaj v velikih trgovinah, bi dobila pač tisto, kar bi šoferju prvo prišlo pod roko. In z nekvadratnim blagom stranko hitro odbiješ. Razmišljam pa tudi o tem, da bi se dogovorila s posameznimi kmeti, ki bi mi potem prodajali svoje izdelke. To bi bilo ceneje zame in za kupce.« pravi Marija Gec, ki je že zaposlila pomočnico, saj sama kljub temu da je na nogah od jutra do večera, ne zmore vsega postoriti.

Ko sem jo vprašal po zaslužku mi je odgovorila: »Ne morem se pritoževati. Zaslužim toliko kolikor delam, gotovo pa več kot v družbenem sektorju. No, pa kaže da s trgovino ne bom obogatela«, se nasmeji.

Malo smo pobrskali po davčnih prijavah zasebnih trgovcev v Sloveniji. Sodeč po njih resnično nihče med njimi ne bo obogatel. V nekaterih občinah trgovčiči zaslužijo tako malo, da bi brez dodatnih dohodkov, na primer od kmetije, zagotovo propadli. V naši občini so vsi zasebni trgovci, ki prodajajo zelenjavo in sadje lani imeli okoli 18 milijonov dinarjev celotnega dohodka in 1,6 milijona dinarjev čistega dohodka. Glede na odstotek čistega dohodka v celotnem dohodku so sicer nekaj nad republiškim povprečjem, a če njihov čisti dohodek primerjamo z nekaterimi drugimi obrtnimi dejavnostmi, vidimo, da so prav pri repu. Kakorkoli že, s svojo ponudbo zelo koristijo občanom in zato lahko le pozdravimo pobudo izvršnega sveta skupščine občine, ko se zavzema za širitev obrtne dejavnosti in s tem kajpak tudi trgovnic v zasebni lasti.

ANDREJ DVORŽAK

Lično urejen lokal Marije Gec v BS-3 ima iz dneva v dan več stalnih strank, saj so police bogato založene z raznovrstno zelenjavo in sadjem. Foto: A. D.

Štampilhar Ema servis šotorov

Šentjakob